

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO

V OLOMOUCI

KATEDRA SLAVISTIKY

**Turistický průvodce po přírodních zajímavostech a významných
kulturních památkách jižní Ukrajiny**

**South Ukraine tourist guide – natural places of interest and
important cultural monuments**

Vypracovala: Vendula Dudková

Vedoucí práce: Mgr. Radana Merzová, Ph.D.

2014

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité prameny.

V Olomouci, 14. 4. 2014

Podpis

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí své bakalářské práce
Mgr. Radaně Merzové, Ph.D za cenné rady a odborné vedení během psaní práce.

Podpis

OBSAH

VYMEZENÍ POJMŮ, GEOGRAFICKÝ ÚVOD A CÍLE PRÁCE	5
2 KULTURNÍ PAMÁTKY VE MĚSTECH	8
2.1 CHERSONSKÁ OBLAST (ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ)	8
2.2 МΥΚΟΛΑΙΥΣΚÁ OBLAST (ΜΙΚΟΛΑΪΥΣΚΑ OBLASTЬ).....	9
2.3 ODĚSKÁ OBLAST (ΟΔΕΣΥΚΑ OBLASTЬ)	9
2.4 ZÁΠΟΡΟŽSKÁ OBLAST (ΖΑΠΟΡΙΖΥΚΑ OBLASTЬ).....	13
2.5 KRYM (ΚΡΙΜ).....	13
3 PŘÍRODNÍ ZAJÍMAVOSTI	21
3.1 CHERSONSKÁ OBLAST (ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ)	21
3.2 ΜΥΚΟΛΑΙΥΣΚÁ OBLAST (ΜΙΚΟΛΑΪΥΣΚΑ OBLASTЬ).....	22
3.3 ODĚSKÁ OBLAST (ΟΔΕΣΥΚΑ OBLASTЬ)	24
3.4 ZÁΠΟΡΟŽSKÁ OBLAST (ΖΑΠΟΡΙΖΥΚΑ OBLASTЬ).....	25
3.5 KRYM (ΚΡΙΜ).....	27
4 POZNÁVÁNÍ KULTURNÍCH CENTER A PŘÍRODNÍCH REZERVACÍ JIŽNÍ UKRAJINY	31
4.1 NÁVRH ZÁJEZDU	31
ZÁVĚR	36
RESUME	38
BIBLIOGRAFIE.....	41

VYMEZENÍ POJMŮ, GEOGRAFICKÝ ÚVOD A CÍLE PRÁCE.

Ukrajina leží na východě Evropy a s celkovou rozlohou 603 700 km² je druhým největším státem v Evropě. Dělí se na 27 správních celků, z toho 24 oblastí, Autonomní republiku Krym, města Kyjev a Sevastopol mají zvláštní statut. Sousedí se sedmi zeměmi, na jihu je tvořena Černým a Azovským mořem. Počet obyvatel je 45 644 419, z toho 78 % tvoří Ukrajinci. Oficiálním jazykem je ukrajinština, ruština a krymská tatarština jsou oficiální pouze v Autonomní republice Krym.

Slovo Ukrajina je slovanského původu, význam však není jednoznačný, nejčastěji se uvádí význam *okrajové území*, nebo *ukrojená oddělená zem*. Střední a východní Ukrajinu pokrývá rovina, na jihu se rozléhá rovinatá step. Největším pohořím jsou Karpaty na jihozápadě s nejvyšší horou Hoverla (2061 m), a Krymské hory na Krymském poloostrově. Téměř celá Ukrajina patří do mírného klimatického pásu, převládá kontinentální podnebí, na Krymu je podnebí subtropické. Léta jsou zde horká, průměrná roční teplota je na severu 6°C, na jihu pak 12°C a na Krymu dokonce 19,5°C a je tady celkem 230 slunečných dní během roku. Zimy jsou naopak velmi chladné, průměrná teplota v lednu je mínus 10°C.

Ukrajinu ročně navštíví až 16 miliónů turistů, převážně Rusů. V roce 2010 byla na 8. místě v žebříčku nejnavštěvovanějších zemí Evropy, podle Světové turistické organizace (WTO). Napříč Ukrajinou se nachází několik přírodních i kulturních památek patřících do seznamu Světového dědictví UNESCO. Jde o Kyjevo-pečerskou lávru v Kyjevě, soubor pravoslavných chrámů. Pak historické centrum Lvova, původní bukové lesy Karpat, Residence bukovinských metropolitů, což je komplex obydlí bukovinských metropolitů v Černovicích. Dále do památek UNESCO patří Karpatské dřevěné chrámy, Starověké město Chersonesos a Struveho geodetický oblouk. Nejoblíbenější destinací je Krym s letovisky Jalta nebo Sudak, a pro aktivnější turisty vedou na druhém místě Karpaty, dále jsou nejnavštěvovanější města Kyjev a Lvov. Na druhé straně východ Ukrajiny není navštěvován skoro vůbec. I když některé cestovní kanceláře pořádají na Krym zájezdy, zejména pro české turisty je jih Ukrajiny a Krym stále neobjevenou destinací, podle mého názoru je to také kvůli vzdálenosti. Z Olomouce do Kyjeva je to kolem 1 100 km, do Oděsy přes 1 400 km, na Jaltu dokonce přes 1 800 km. Toto téma

jsem si vybrala navzdory vzdálenostem a právě proto, že lidé netuší, jaké krásy Ukrajina nabízí.

Bakalářská práce se zaměřuje na charakteristiku jednotlivých částí jižní Ukrajiny. Celá tato oblast ročně přiláká tisíce návštěvníků. Tento fakt je dán rozmanitostí krajiny, architektonickými památkami, kulturou a přírodními zajímavostmi. Práce se zaměřuje podle mého názoru jen na ty nejzajímavější lokality, přestože oblast jižní Ukrajiny nabízí mnohem větší škálu pamětihodností a zajímavostí. Mým cílem je zatraktivnit lokality, které mohou být špatně prezentované z hlediska cestovního ruchu v České Republice. Tímto bych zároveň chtěla vyvrátit jisté mýty o Ukrajině jako o zaostalé nebezpečné zemi s nedostatkem kulturního a přírodního dědictví, což je podle mého názoru jeden z důvodů, proč se na Ukrajinu z ČR téměř nejezdí. Cestovní ruch, který je do této země realizován, je značně omezen.

Toto téma bakalářské práce jsem si vybrala nejen proto, že je to atraktivní destinace, ale také proto, že neexistují téměř žádní turističtí průvodci, publikace, které by představili tuto oblast jako celek z turistického hlediska.

Ve své bakalářské práci se budu zabývat jižní Ukrajinou a to konkrétně Chersonskou, Mykolajivskou, Oděskou, Záporožskou oblastí, Krymem a zajímavostmi, které můžeme v těchto oblastech najít.

Celá práce je rozdělena do pěti kapitol. V první kapitole vysvětlím, proč jsem si vybrala toto téma bakalářské práce, a krátce uvádím několik informací o Ukrajině.

Ve druhé kapitole se budu zabývat zajímavostmi jižní Ukrajiny především ve městech. Představím nejatraktivnější muzea, památníky, náměstí, chrámy a jiné dominanty měst.

Ve třetí kapitole budu mluvit o přírodních zajímavostech v těchto oblastech. Především jde o chráněné biosférické rezervace, parky, přírodní stepi i pouště. Zabývám se také ojedinělostmi jako písečná kosa, což je úzký písečný výběžek do moře dlouhý i několik kilometrů.

V praktické části budu vytvářet výlet jižní Ukrajinou, střídají se v něm kulturní i přírodní zajímavosti, které jsem vybrala z předchozích dvou kapitol. Obsahuje také dopravu a cenovou kalkulaci.

V páté kapitole shrnuji, z jakých důvodů lidé na jižní Ukrajinu nejezdí a proč je Ukrajina zajímavá z pohledu cestovního ruchu.

2 KULTURNÍ PAMÁTKY VE MĚSTECH

2.1 CHERSONSKÁ OBLAST (ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ)

Chersonská oblast je jednou z 24 samosprávných oblastí Ukrajiny. Rozkládá se u pobřeží Azovského a Černého moře po obou tocích dolního Dněpru. Většina oblasti má charakter suché a rovinaté stepi. Hlavním městem je Cherson. Celých 70 % obyvatel zde používá ukrajinštinu.

Cherson je poměrně významné kulturní centrum, nachází se zde jedna z největších univerzit na Ukrajině – **Chersonská státní univerzita** (Херсонський державний університет), loutkové divadlo a filharmonie. Významné je chersonské Vlastivědné muzeum. Mezi další zajímavosti patří **Památník knížete Potěmkina** (Пам'ятник Г.О. Потьомкіну), který zde byl postaven na příkaz Kateřiny II. Veliké, ale ve 20. letech 20. století byl přemístěn do muzea, kde se během 2. světové války ztratil. Busta Potěmkina v životní velikosti zde byla znovu postavena v roce 1958. **Park Lenina Komsomola** (Парк Ленінського комсомолу) je považován za nejstarší park ve městě, protože se nachází v místech, kde kdysi existovala Chersonská pevnost, jejíž pozůstatky se zde stále nachází. V centru parku je obelisk, tenisové kurty a letní kavárna. V roce 2012 byla v tomto parku otevřena Světelná fontána k výročí založení města. **Chrám Sv. Kateřiny** (Свято-Катериненський собор) je další významnou architektonickou památkou tohoto města, je to první kamenný chrám v Chersonu (1786), který nese prvky klasicismu. V Chersonu můžete také navštívit planetárium, které je jediné na jižní Ukrajině, nabízí výukové programy pro děti i dospělé ve 3D. Cherson nabízí i zajímavé exkurze pro ty, kteří mají rádi historii. Například Chersonská historie a současnost, což je exkurze, která se snaží turistům přiblížit vývoj historie ve městě a poznat ty největší klenoty. Neméně zajímavou exkurzí je projížďka na člunu v močálech.

V centru města je několik restaurací zaměřených na různé kuchyně jako italskou, francouzskou nebo arménskou.

Přibližně 100 km jižně od města Cherson se nachází Delfinárium (u města Skadovsk), které slouží jako kulturní, vzdělávací a terapeutické centrum. Pro milovníky podmořského života nabízí show s delfiny, tuleni a také prohlídky akvárií s exotickými rybami.

2.2 MYKOLAJIVSKÁ OBLAST (МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСТЬ)

Mykolajivská oblast se rozkládá v jižní části země u Černého moře po obou březích dolního toku Jižního Buhu, při jehož ústí leží hlavní město oblasti Mykolajiv. Tato oblast patří k těm méně osídleným, přibližně 67 % lidí zde používá ukrajinštinu, zbytek pak ruštinu.

Přístavní a průmyslové město **Mykolajiv**, jež je centrem této oblasti, je zároveň významná kulturní a vzdělávací destinace, ve které se nachází 58 kulturních institucí, které pomáhají rozvoji města. Mezi ty patří 3 divadla, muzea, 4 kulturní centra, školy, městské rekreační parky a rozsáhlá síť knihoven.

Mykolajivské muzeum lidových tradic (Миколаївський краєзнавчий музей) má největší sbírku materiálu o historii a životech místních lidí.

Muzeum flotily a staveb lodí (Музей суднобудування і флоту) je jediné muzeum tohoto druhu na Ukrajině. Expozice odhaluje jednotlivé etapy staveb lodí a rozvoje loděnic. Další turistickou zajímavostí je **Katedrála narození Panny Marie** (Кафедральний собор Різдва Богородиці) a **Mykolajivská astronomická observatoř**, která je jednou z nejstarších observatoří v Evropě (1821). Nedávno získala statut nezávislé vědecké instituce sledující a analyzující vesmírné prostředí. Příznivci zvlášť by určitě neměli opomenout **Mykolajivské zoo** (Миколаївський зоопарк), které je jedno z nejznámějších v Evropě a podílí se na 18 chovných programech, na kterých spolupracuje s ostatními zoologickými zahradami napříč Evropou. V centru města se nachází **Park vítězství** (Парк Перемоги) má rozlohu 72 ha a je největším parkem ve městě, nachází se v něm kámen z černé žuly, který představuje památku 30tisícům zabitým sovětským zajatcům a civilistům. **Park Lisky** (Ліски) má statut krajinářské architektury, v parku je jezero o ploše 9,2 ha.

2.3 ODĚSKÁ OBLAST (ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ)

Oděská oblast je největší oblastí z celé Ukrajiny a rozkládá se v jihozápadní části země mezi Moldavskem, Černým mořem a Mykolajivskou oblastí. V současné době zde žije 2 400 000 lidí různých národností a z toho 46 % obyvatel mluví ukrajinsky.

Nejvýznamnější město Oděské oblasti je **Oděsa** ležící na pobřeží Černého moře, které je největší v zemi. Turisticky je Oděsa velmi přitažlivou destinací.

Oděsa byla založena v roce 1794 za vlády Kateřiny II. Veliké. Město se velice dynamicky rozrůstalo díky umělcům, kteří zde přijížděli.

Národní divadlo opery a baletu

(Одеський національний академічний театр опери та балету) je postaveno ve stylu vídeňského baroka. Nad vchodem je sousoší múzy tragédie a po stranách jsou alegorické sochy zobrazující tragédii a komedii. Uvnitř je strop s dvoutunovým lustrem a čtyřmi

malbami na motivy děl Williama Shakespeara. V tomto divadle vystupovala řada známých zpěváků a skladatelů a je turisticky velice vyhledávané kvůli architektuře, která působí středo-evropsky. **Potěmkinovy schody** (Потьомкінські сходи) jsou asi nejznámější oděskou atrakcí, byly postaveny hrabětem Voroncovem jako dar své manželce. Mají celkem 192 schodů, ale vytvářejí iluzi mnohem delší stavby. Spodní část je výrazně širší než horní, další optická iluze spočívá v tom, že kdo se dívá shora, vidí pouze podesty a pozorovatel dole vidí nahoru jen stupně. Podél schodiště vede pozemní lanová dráha. U vrcholu Potěmkinových schodů se nachází pomník spoluzakladatele města, **Pomník vévody De Richelieu**. Další dominantou města je **Preobraženská katedrála** (Спасо-преображенський собор), jako největší pravoslavný chrám v Oděse pojme až několik tisíc věřících. Tato katedrála byla na příkaz Stalina zničena, avšak v roce 2010 byla znovu postavena a vysvěcena. V katedrále jsou elektronicky řízené zvony, které umí zahrát 99 melodií. V létě je **Přimořský bulvár** (Приморський бульвар) nejkrásnější promenádou ve městě, je z něj dobře vidět panorama přístavu a je oblíbeným místem na procházku pro místní i

turisty. Podél celého bulváru je řada architektonických památek, například Puškinův památník.

Blízko Přimořského bulváru se nachází **Centrální park kultury a odpočinku Tarase Ševčenka**. V parku je památník věnovaný neznámému námořníkovi a Věčný plamen, kde neustále hoří oheň, který symbolizuje vzpomínku na zemřelé vojáky v 1. světové válce.

Deribasivská ulice (Вулиця Дерибасівська) je významnou oděskou ulicí, nejen kvůli řadě obchodů, kaváren, hotelů a barů, určených hlavně pro turisty, ale také se zde scházejí oděští obyvatelé a umělci, kteří předvádějí své dovednosti. Deribasivská ulice je společně s městskými zahradami nejoblíbenější prázdninovou destinací ve městě.

Památník místnímu herci a baviči (Пам'ятник Л.О.Утьосову) byl odkryt při dvoustém šestém výročí založení města. **Francouzský bulvár** (Французький бульвар) je jednou z nejkrásnějších ulic Oděsy, nachází se tam nejstarší filmové studio na Ukrajině a nové budovy Oděské státní univerzity.

Pro turisty, kteří by si rádi odpočinuli od města, se nabízejí **Oděské katakomby**

(Одеські катакомби), které se rozléhají v bývalých vápencových dolech, kde vzniklo několik pater chodeb, jež mají dohromady dva tisíce km. Zpočátku se používaly jako sklady, ale během 2. světové války sloužily jako tajný úkryt odbojových protiněmeckých skupin. Část chodeb je dnes i součástí muzea.

Oděsa je moderním městem se značným počtem muzeí. Mezi nejznámější patří **Oděské archeologické muzeum** (Одеський археологічний музей), které je vůbec nejstarším archeologickým muzeem na Ukrajině. Toto muzeum vlastní více než 170 tisíc archeologických památek jižní Ukrajiny od doby kamenné až do středověku. Nachází se tam také největší sbírka památek ze Starodávného Egypta na Ukrajině.

Muzeum voskových figurín (Музей воскових фігур) bylo založeno v roce 1998 a můžeme zde vidět napodobeniny kozáků a slavných ukrajinských i ruských umělců jako Alexandra Sergejeviče Puškina nebo Nikolaje Vasiljeviče Gogola.

Muzeum západního a východního umění (Музей західного та східного мистецтва) snoubí sbírky z celé Evropy. Pyšní se obrovskou sbírkou maleb, soch, porcelánu, nábytku a jiného. Výstava zahrnuje umění sahající do období Starověku, ale také Západoevropské a Východoevropské sbírky z 16. – 17. století.

Palác hraběte Voroncova (Воронцовський палац) na Přímořském bulváru je krásná stavba postavena v 19. století v empírovém stylu s kolonádou před palácem.

Oděsa je významná nejen svými kulturními památkami, ale také plážemi s nabídkou vodních sportů. V městě je několik velkých obchodních center, kin, divadel, spousta kaváren a restaurací s mezinárodní kuchyní. Oděsa také nabízí exkurzi do místní výroby vína, kde mohou návštěvníci víno nejen ochutnat, ale také vidět jak se vyrábí.

Bilhorod Dnistrovskij leží asi 80 km jihovýchodně od Oděsy a patří k nejstarším městům na Ukrajině. Bylo založeno řeckými kolonisty v roce 502 před naším letopočtem. Je známé původně tureckou tvrzí **Akkerman** (Аккерманська фортеця).

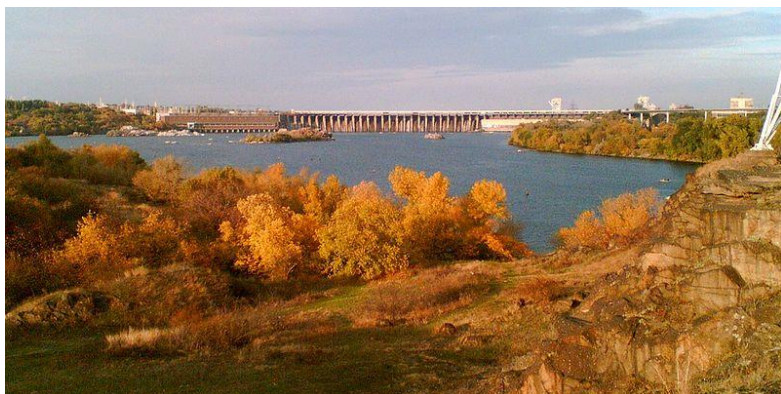

2.4 ZÁPOROŽSKÁ OBLAST (ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ)

Záporožská oblast se rozkládá v jižní části Ukrajiny mezi Dněprem a Azovským mořem. Sídlem této oblasti je město Záporoží. Ukrajinštinu zde používá 50 % obyvatel.

Záporoží je průmyslové město, které je však spjato především s kozáky. Ve městě se nachází Prospekt Lenina - jedna z nejdelších ulic Evropy, měří 11 km. Největší stavbou ve městě je hráz Dněprovské přehrady s hydroelektrárnou DněproGES.

Významnou kulturní i přírodní památkou je **ostrov Chortycja** – největší ostrov na řece

Dněpr. Je chráněn jako přírodní památka a nachází se zde Muzeum záporožského kozáctva. V tomto muzeu se nalézají nejruznější památky a historické prameny o Záporožské Siči,

Bohdanu Chmelnyckym a Kyjevské Rusi. Na ostrově se také pořádají Kozácké festivaly.

Záporožské regionální muzeum (Запорізький краєзнавчий музей) je významné muzeum, které uchovává informace o historii, etnografii i kultuře Záporožské oblasti. V **Záporožském oblastním uměleckém muzeu** (Запорізький обласний художній музей) jsou obrazy a sochy významných umělců z Ruska i Ukrajiny 19. - 20. století. Proběhlo zde již přes 300 výstav uměleckých děl známých muzeí jako například Ermitáž, Kyjevského muzea, z muzeí Austrálie, Číny, Kypru atd.

2.5 KRYM (КРИМ)

Krym je poloostrov ležící na severu Černého moře, většinu území zabírá Autonomní republika Krym, samosprávné území, které patří Ukrajině. Díky své exotičnosti, příjemnému podnebí a kulturním pozůstatkům několika kultur je Krym vyhledávaným letoviskem. Na Krymu žije jen 24 % Ukrajinců, mluví se tam převážně rusky.

Simferopol je hlavním městem Autonomní republiky Krym, leží na řece Salgir.

Obelisk (Долгоруковський обеліск) je vůbec první památník postavený v Simferopolu. Tento obelisk byl postaven na počest Vasila Dolhorukého (Василь Долгорукий), který vedl ruskou armádu (1768-1774) a pomohl jim zvítězit nad Tatary. Obelisk má tvar čtyřhranného hranolu a je postavený z krymského šedého dioritu.

Město **Sevastopol** na Krymském poloostrově nespadá pod správu Krymské autonomní republiky, ale je podřízeno přímo ukrajinské vládě.

Chersonesos - toto starověké město je součástí Sevastopolu, je to zároveň největší antická památka Krymu. Město založili v 5. stol. př. n. l. Řekové. Původní město bylo ve 14. století zničeno, ale i přesto se zde dodnes dochovaly

mramorové sloupy z raně křesťanské baziliky, kamenný oblouk nebo byzantská katedrála sv. Vladimíra, která stojí uprostřed starověkých ruin. Tato katedrála byla v roce 2004 zrekonstruována.

Památník potopeným lodím (Памятник затопленным кораблям). Památník je výraznou součástí města, připomínající události Krymské války, kdy nechal admirál Nachimov potopit všechny své lodě, aby zabránil nepříteli vstup do přístavu. Je umístěn v moři na malém ostrůvku vyrobeném z žuly, na němž je umístěn sloup a na jeho vrcholu je dvouhlavý orel s roztaženými křídly, který drží v zobáku vavřínový věnec, jenž představuje symbol slávy. Na jižní straně bronzového plátu je umístěna mapa přístavu s loďmi, které se v něm potopily.

Molo hraběte (Графська пристань) – když do Sevastopolu zavítala Kateřina Veliká v roce 1787, bylo zde umístěno kamenné schodiště, v roce 1843 získalo dnešní podobu

neoklasicistního slohu s mramorovými sochami lvů a starověkých postav. Řada sloupů odděluje molo od Nachimova náměstí.

Památník admirála Nachimova (Пам'ятник Нахімову) stojí na náměstí pojmenovaném po něm. Významně přispěl při obraně města za Krymské války. Podél nábřeží je dlouhá promenáda, kde se nachází mnoho restaurací a kaváren a je možné ochutnat něco z ukrajinské kuchyně.

Katedrála sv. Vladimíra (Володимирський собор) je pravoslavný chrám a zároveň místo, kde jsou pochováni významní admirálové a důstojníci.

Chersonéské historické a archeologické muzeum bylo v Sevastopolu otevřeno už v roce 1892 na základě archeologických vykopávek z pozůstatků města Chersonesos. Muzeum vlastní asi 200 000 exponátů z doby 5. století před n. l – 15. stol. n. l. mezi něž patří také sbírka keramiky, reliéfů a starověkých maleb.

Významné vojenské muzeum - **Muzeum Černomořské flotily** je věnováno historii černomořské flotily, má 20 000 expozic z dob vzniku ruského námořnictva (zbraně, memoáry, deníky, fotografie, válečné lodě). Na nádvoří muzea je otevřena výstava vojenské techniky z různých období.

Přístavní město **Kerč** ležící na nejvýchodnějším výběžku poloostrova na břehu Kerčského průlivu mezi Černým a Azovským mořem je významným pojitkem mezi Krymem a Kavkazem.

Blízko města se nachází **Tvrz Yenikale** (Єні-Кале), turecká pevnost, která je jedinou

památkou vojenské a obranné architektury na Ukrajině. Byla postavena v 18. století s pomocí francouzských a italských vojenských architektů, proto vypadá velice zajímavě.

Ve městě jsou také ruiny starořeckého města Pantikapaion (Пантикапей), které bývalo centrem Bosporské říše. **Kerčské historicko-archeologické muzeum** (Керченський історико-археологічний музей) je jedno z nejstarších archeologických muzeí Krymu i Ukrajiny. Má více než 130 000 položek, mezi něž patří vázy, cenné mince, mramorové sochy, staré sklo, starožitná keramika, starověké hrobky a šperky. **Adžymuškajské kamenolomy** (Аджимушкайські каменярні) je umělá jeskyně blízko města Kerč skládající se z několika kamenolomů. Během války se zde ukrývali partyzáni, dnes lom slouží jako muzeum. **Kostel Jana Křitele** (Церква Івана Предтечі) je velice zajímavá sakrální stavba zaniklé Byzantské říše.

Lázeňské město **Jevpatorija** ležící na západě krymského poloostrova je zajímavé tím, že na jeho počátku zde stála řecká kolonie a její pozůstatky můžeme vidět i po tolika staletích. **Kláster Dervišů** (Текіє дервішів) jediný muslimský chrám na Krymu (příbytek Dervišů) pochází z 15. – 17. století. Jedná se o klenutou konstrukci a do čtvercových pokojů vede 8 různých vchodů.

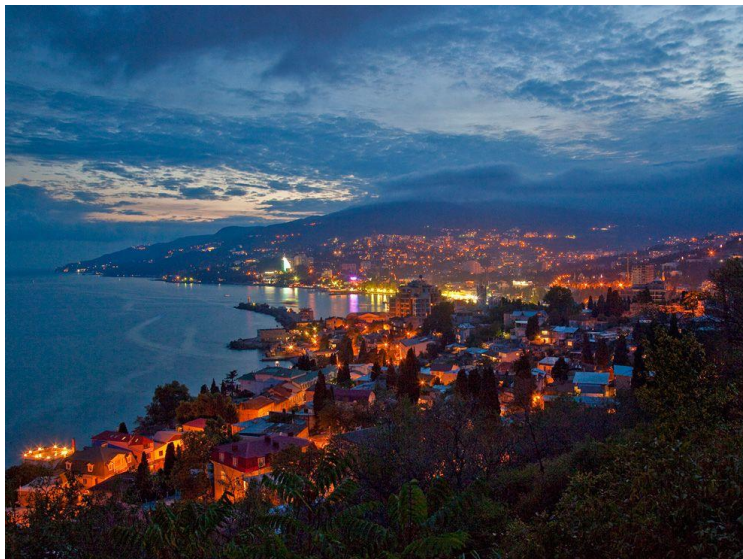
Karaimské kenasy (Караїмські кенаси) je soubor chrámových budov v Jevpatoriji. Nachází se tam kromě chrámů také církevní škola, několik nádvoří, které jsou z celého komplexu nejzajímavější. Tato nádvoří z bílého mramoru jsou protkaná vinnou révou starou více než 150 let. Nachází se tam také mramorové sochy, fontána, výklenky a mramorové desky, na kterých jsou vytesány citáty slavných filantropů. Zajímavým objektem je i altán, kolem kterého rostou keře granátového jablka, a v každém plodu jablka je 613 zrníček, což odpovídá 613 židovským přikázáním, proto se zde granátové jablko považuje za posvátné.

Památník Červená hora (Меморіал Червона гірка) je památný komplex uctívající všechny oběti nacismu. Jsou zde pochované oběti německých okupantů, obyvatelé Jevpatorije. Jedná se o červenou bránu s přilehlým parkem, kde můžeme vidět sochy a památníky. Ve městě se nachází 9 divadel, 8 muzeí a mezi ty nejzajímavější patří

Historické muzeum Jevpatorije a také Mořské muzeum, ve kterém jsou různé předměty vyložené z Černého moře a také exponáty z období Krymské války (1853-1856).

Jevpatorija je velice sportovně zaměřené město, najdeme tady 2 stadiony, 31 sportovišť a 5 institucí, které zajišťují sportovně-rekreační aktivity.

Jalta je město ležící na samém Jihu Krymského poloostrova, rozkládá se na místě staré řecké kolonie a díky svému středomořskému klimatu se stalo oblíbenou turistickou destinací. Celé město je obklopeno nádhernou zelení, nechybí palmy, magnólie nebo cypřiše. Ve městě jsou lázně,

spousta hotelových zařízení, zábavních atrakcí i výletů pořádaných na lodi. Hlavní pěší zónou města je **Leninovo nábřeží** (Набережна імені Леніна) ohraničená palmami, bary a stánky. Nachází se zde také Památník Lenina a v západní části nábřeží se tyčí starověká řecká loď „Zlaté rouno“, která v současnosti slouží jako restaurace. Ve městě je několik pravoslavných chrámů, například **Chrám Sv. Ioana Zlatoustého** (Храм Святого Іоана Златоуста) nebo **Katedrála Alexandra Něvského** (Собор Святого благовірного князя Олександра Невського), který patří k velice významným dominantám města.

Livadijský palác (Лівадійський палац) je palácový komplex postavený z bílé krymské žuly v italském novorenesančním stylu, je významným architektonickým skvostem města. Palác má klenuté sloupoví z mramoru, prostornou terasu v arabském stylu, italské nádvoří, florentskou věž a 116 pokojů zařízených v různých stylech.

Palác byl postaven v 18. století a v 19. století se stal letním sídlem ruského cara. V roce 1945 se zde pořádala Jaltská konference a v současnosti slouží stavba jako muzeum, výukové centrum a příležitostně je místem pro mezinárodní setkání.

Ve městě žila spousta významných osobností. Muzeum A. P. Čechova nebo Muzeum Lesji Ukrajinky jsou vyhledávaným kulturním místem.

Vlaštovčí hnízdo (Ластівчине гніздо) je zámek postavený ve 20. století v neogotickém stylu. Je zajímavý svou architekturou i tím, že stojí na 40 m vysokém útesu poblíž Jalty.

Palác Masandra (Масандра) je vzdálený 4 km od Jalty, předlohou mu byl zámek na Loire, proto má francouzskou architekturu. Kousek od paláce se nachází vinařství, kde můžete ochutnat nejlepší vína z této oblasti např. Muškát Livadija. **Voroncovův palác** (Воронцовський палац) se nachází 17 km západně od Jalty, poblíž města Alupka. Palác byl postaven v tudorovském stylu, který se pojí se stylem středověkého rytířství a anglické residence. Krásné zahrady plné alejí a cestiček obklopující palác byly postaveny v mauricijském stylu. Terasy s bílým mramorovým schodištěm vedou od moře až k paláci.

Město **Sudak** ležící na jihovýchodě poloostrova je jedno z nejnavštěvovanějších letovisek na Krymu. Odjakživa byl významným přístavem, protože ležel na konci Hedvábné stezky – obchodní cesty, která vedla napříč Asií do Evropy.

Janovská pevnost (Генуезька фортеця) je nejlépe zachovanou stavbou v tomto regionu, pochází z období Janovské vlády. Je částečně zřícená, ale zachovalo se 10 původních věží a 2 km dlouhé zdi, vysoké 6 m a široké 2 m. Poloha pevnosti na kopci nad mořem působí impozantně. Každoročně se v pevnosti pořádají slavnosti, které připomínají středověký život.

Samotné město Sudak je centrem vinařství, a zajímavou turistickou destinací díky průhlednému moři a čistým skalnatým plážím.

Město **Alušta** je známým rekreačním střediskem a lázeňským městem na jihu Krymu. Poblíž města se nachází **Aluston** (Алустон), středověká byzantská pevnost pocházející z 6. století. **Panství kupce M. D. Stachejeva** (Дача купця М. Д. Стахеєва) je architektonická památka z 80. let 19. století. Zámek se nachází v parku, ve městě Alušta, blízko pláže a byl postaven na přání milionáře Stachejeva.

Palác gagarinské princezny (Палац княгині Гагаріної) je zámek postavený na začátku 20. století na přání vévodkyně A. D. Gagarinové. Románské prvky stavby s úzkými okny působí jako středověký hrad. Palác nese motivy modernizované starogermánské architektury. V dnešní době slouží jako administrativní budova sanatoria.

Profesorský koutek (Професорський куточок) je oblíbené místo pro dovolenou umělecké a vědecké elity Alušty z konce 18. století. Je to rozlehlá plocha uměle vytvořené pláže na pobřeží města.

Bývalé sídlo Krymského chanátu **Bachčisaraj** leží mezi městy Sevastopol a Simferopol. V rámci projektu rozvojové spolupráce České republiky byly ve městě a jeho okolí

vytvořeny turistické značky a trasy podle českých standardů a také zde vzniklo turistické informační centrum. **Chánský palác** (Ханський палац) byl centrem politického, duchovního i společenského života Krymských Tatarů od 16 – 18. století. Stavba je jedinečná svou architekturou, odráží osmanské tradice tehdejší doby. V paláci je

Muzeum historie Krymských Tatarů, expozice zbraní a zároveň je součástí historické a kulturní rezervace. Nachází se v něm také **Fontána slz** (Фонтан сліз), jež se považuje za nejznámější památku v paláci. Je postavena z mramoru a váže se k ní tragická legenda, kterou se inspiroval i A. S. Puškin a napsal o ní romantickou

poemu.

Kousek za městem se nacházejí ruiny jeskynního středověkého města **Čufut-Kale** (Чуфут-Кале). Město bylo postaveno v 6. století. Dodnes se zachovalo jen několik zdí, mauzoleum s hrobkou chánské princezny a ruiny mešity.

3 PŘÍRODNÍ ZAJÍMAVOSTI

3.1 CHERSONSKÁ OBLAST (ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ)

V této oblasti se nachází největší oblast písků na Ukrajině. Nazývají se **Olešské písky**

(Олешківські піски). Rozkládají se na ploše skoro 15 km a pískové duny dosahují téměř 5 metrů do výšky. Olešské písky jsou považovány za polopoušť a v létě zde dosahuje teplota písku až 70°C. Vegetace je zde ojedinělá, i když byly v poušti uměle vysazeny husté borové lesy, často v létě dochází k požárům kvůli vysoké teplotě a povětrnostním podmínkám. Zajímavostí je, že tato polopoušť se dříve používala jako cvičiště bombardování pro letouny, proto se v písku nachází množství nevybuchlých bomb, což značně omezuje turisty, kteří by měli zájem si Olešské písky projít sami.

Askania-Nova (Асканія-Нова) je unikátní biosférická rezervace, která byla založena na

konci 19. století. Rozkládá se na ploše více než 33 tisíc ha, z čehož část tvoří panenská step. V rezervaci se nachází zoologická a botanická zahrada. Je jediná tohoto druhu v celé Evropě, vyskytuje se zde více než 270 druhů ptáků a na jaře na stepích kvetou nejrůznější velice vzácné rostliny. V roce 1984 se Askania-Nova stala biosférickou chráněnou rezervací UNESCO. Zoologická zahrada se skládá ze dvou částí.

Ornitologický park je jednou z nich, vybudován na umělých kanálech, jezírcích a voda je

čerpána z podzemí, jelikož se blízko nenachází žádný přírodní vodní zdroj. Můžeme tady najít výběhy kopytníků a pštrosů. Druhou část tvoří Safari, kde na ploše přes 2 tisíce hektarů žijí divoká stáda kopytníků z různých částí světa (antilopy, buvoli, převalští koně,

zebry). Tato zoologická zahrada bývá označována za nejstarší zoo na území Ukrajiny, slouží také jako výzkumný ústav živočichů a proslavila se chovem čistokrevných převalských koní. V roce 2008 se Askania-Nova stala jedním z novodobých přírodních divů Ukrajiny.

3.2 МЫКОЛАЈІВСКА ОВЛАСТ (МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСТЬ)

Regionální krajinný park (Гранітно-Степове Побужжя) na severovýchodě Mykolajivské oblasti plný přírodních divů zaujímá rozlohu přes 70 km což je přes 6 tisíc ha. Rozpíná se přes malebná údolí

horské řeky až k hlubokým kaňonům, které byly vytvořeny pomocí pozůstatků žulo-stepní krajiny. Dále v parku můžeme vidět vodopády, vysoké skály, malé ostrůvky, asi 900 druhů rostlin, které jsou typické pro tuto oblast plnou stepí, luk a lesů. Kvůli jedinečným klimatickým podmínkám je park domovem mnoha druhů zvířat a hmyzu.

Park je také vhodný pro příznivce sportů, divoké peřeje řeky jsou vhodné na rafting a hory zase na horolezectví.

V roce 2008 byl zapsán do seznamu novodobých přírodních divů Ukrajiny.

Součástí parku je další přírodní zajímavost **Aktovský kaňon** (Актовський каньйон) ležící na řece Mertvovid. Skládá se ze zvětralé žuly, jedná se o jedinečný komplex hornin, balvanů a stepních ekosystémů.

Ostrov Berezan (Острів Березань) tento malý neobydlený ostrov v Černém moři kousek od vesnice Rybakivka s vysokými útesy a starým majákem je vyhledávaným turistickým cílem. Má rozlohu přes 2 km a turistická agentura ve městě Očakiv pořádá na ostrov pravidelné výlety lodí.

Přírodní rezervace Jelanecká step (Природний заповідник Єланецький степ)

Chráněná oblast, která byla vytvořena v Mykolajivské oblasti teprve nedávno z důvodu obnovy a uchování přírodní stepi a krajiny v původním stavu. Je to vůbec první stepní rezervace na pravobřežní Ukrajině. Jsou zde přírodní vápence a žuly, uměle i přírodně pěstované stromy a keře, divoce rostoucí exotické rostliny, a zvířata, která zde volně žijí.

Pryjnhulský regionální krajinný park (Приінгульський регіональний ландшафтний парк) byl vytvořený teprve v roce 2002. Rozkládá se na ploše přes 3 tisíce ha. Cílem parku je zachovat přirozený stav řeky v oblasti Inhul s jedinečnými přírodními komplexy. V této rozlehlé zelené planině se nachází botanická rezervace, několik vodopádů, vodních toků a jezera.

Kinburnská kosa (dlouhý úzký výběžek do moře) je široká pláž s jemným pískem a

křišťálově čistým mořem daleko od civilizace, tento 40 km dlouhý výběžek se nachází asi 45 minut lodí od města Očakiv. Jsou zde k vidění hejna pelikánů, volavek a v lesích Kinburn je

možné spatřit divokou zvěř.

3.3 ODĚSKÁ OBLAST (ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ)

V Oděské oblasti se rozléhá **Dunajská biosférická rezervace** (Дунайський біосферний заповідник). Její převážná část leží v Rumunsku, ale část sahá do Oděské oblasti (1200km²). Celý park je jedna rovinatá plocha s mělkými deltami. V rezervaci roste okolo 950 druhů rostlin, a žijí zde ohrožené druhy plazů, ryb, bahenní želva, divoké kočky nebo prasata. Tento park je velice významný z hlediska vzácné fauny a flóry, kterou nejde najít nikde jinde v celé Evropě.

Dněsterský liman (Дністровський лиман) je limanové jezero, největší jezero v zemi. Dříve se mu říkalo Ovidiovo jezero, je 42 km dlouhé.

Oděská botanická zahrada (Одеський ботанічний сад) se nachází v Oděse na Francouzském bulváru. Před 200 lety nebyl v Oděse jediný strom, a proto byla ve městě v roce 1820 založena botanická zahrada, která se stala předchůdcem parků stepní části Ukrajiny. Dnes je tato botanická zahrada pod záštitou Oděské státní univerzity a lze tam najít více 3 tisíce druhů nejrůznějších rostlin. Za těchto posledních 200 let byly do parku nashromážděny rostliny ze všech možných koutů a v současné době tvoří nádhernou sbírku.

Tyligulský regionální krajinářský park (Тилігульський регіональний ландшафтний парк) se rozkládá na západním pobřeží Tyligulského limanu v Oděské oblasti. Byl založen v roce 1997 o rozloze 13 954 ha.

Park je významný faunou i flórou, která se zde nachází. Chov a přezimování vodních druhů ptactva je důležitou součástí parku tak jako 350 druhů vzácných rostlin. **Tyligulský liman** (Тилігульський лиман) se nachází na pomezí Oděské a Mykolajivské oblasti. Liman byl původně koryto místní řeky Tiligul, která se vlévala do Černého moře,

ale časem se oddělila a z toho vznikl liman. V současné době je to mělký úzký pás solných jezer, který se stal domovem mnoha živočichů.

Kosa Strilka (Коса Стрілка) je ornitologický park, nacházející se východně od vesnice Petrovka. Byl založen v roce 1974 na ploše 394 hektarů. Vznikl proto, aby chránil mělké ústí Tiligulského limanu a život 220 druhů vodních ptáků, kteří tady žijí.

Národní přírodní park (Національний природний парк Тузловські лимани) je chráněná oblast na jihu Ukrajiny, poblíž města Tatarbunary (Татарбунари). Park byl založen v roce 2010 Viktorem Juščenkem s cílem ochránit přírodní komplexy severní části Černého moře. Jeho součástí je několik lagun, které jsou od moře odděleny

písečným valem, mimo jiné se vyznačuje vzácnou lužní krajinou a bohatou faunou a flórou.

3.4 ZÁPOROŽSKÁ OBLAST (ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ)

Ostrov Chortycja (Хортиця) je největším ostrovem na Dněpru na území města Záporoží. Od roku 2007 patří mezi 7 divů Ukrajiny. Na ostrově rostou vzácné rostliny, které se dříve vyskytovaly na celém jihu Ukrajiny, ale dnes je najdeme jen na tomto místě. Mimo jiné je Chortycja spjata s historií kozáků, proto se na něm nachází několik

archeologických nálezů, pozůstatky tvrze a budov z kozáckého období. **Kamenná mohyla** (Кам'яна Могила) ojedinelý pískovcový masiv starověké kultury leží blízko města Melitopol. Tento vrch sloužil lidem pro uctívání,

v kamenech jsou vyryty prehistorické nápisy.

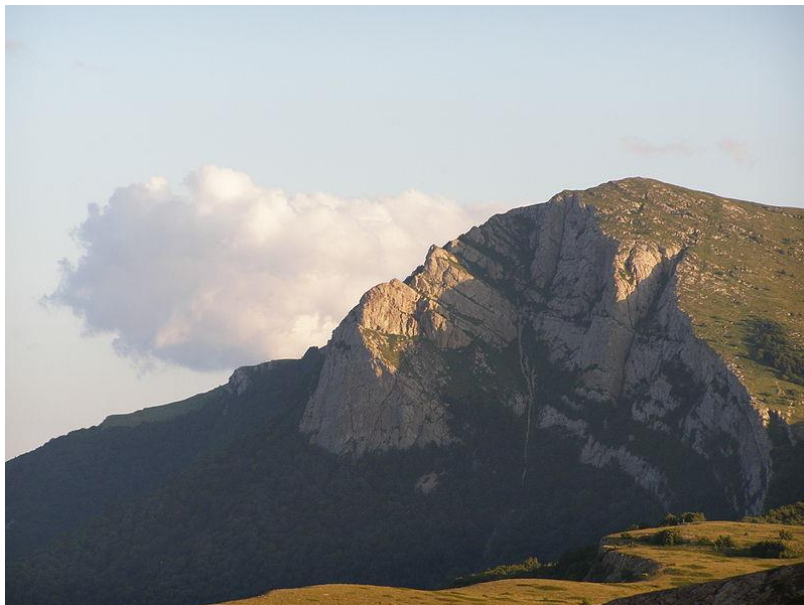
Rezervace Kamenné mohyly (Кам'яні Могили) byla založena v roce 1927, je jednou z částí Ukrajinské stepní rezervace, zachovala se zde původní stepní vegetace.

U města **Berd'ansk** (**Бердянськ**) se do Azovského moře vypíná několikakilometrová písčiná kosa (protáhlý písčítý výběžek pevniny do moře).

3.5 KRYM (КРИМ)

Celková rozloha Krymu je 26 200km² a zatímco sever Krymu tvoří step a lesostep,

přechází přes ostrov subtropické pásmo podél Černého moře a blízko Krymských hor, které tvoří známá lázeňská a turistická letoviska. Krymské hory se táhnou 100 km podél pobřeží a nejvyšší horou je **Roman-Koš** (Роман Кош) – 1545m.

Čatyr-Dag (Чатыр-Даг) tato náhorní plošina patří k nejnavštěvovanějším přírodním zajímavostem na Krymu. Vrcholky hor dosahují až 1 500 m, oblast je známá především jako krasová. Nachází se zde stovky vápencových jeskyní a podzemních jezírek. Veřejnosti jsou zpřístupněny pouze dvě vápencové jeskyně a to **Мармурова** a

Еміне-Баїр-Хосар. Na Krymu se dochovalo také 6 středověkých jeskynních měst. V roce 1980 bylo území Čatyr-Dagu prohlášeno přírodní rezervací. Na náhorní plošině je několik kráterů, které dosahují až 250 metrů v průměru a do hloubky měří 60 metrů.

Мраморовá jeskyně (Мармурова печера) se nachází na spodní plošině Čatyr-Dag a je hojně navštěvovaná turisty. Do vchodu jeskyně byl vybudován desetimetrový tunel, celé

stezky jsou krásně osvětlené až do hloubky. Jednotlivé místnosti jsou tvořeny stalagmity připomínající pohádkové postavy.

Emine-Bajir-Chosar

(Еміне-Баїр-Хосар) v této jeskyni je Paleontologické muzeum, kde je možné vidět

kostry pravěkých zvířat jako bizonů, mamutů, jeskynního lva nebo medvěda. Kromě toho jeskyně ukrývá několik místností se stalagmity a jinými majestátními krápníkovými útvary.

Veliký krymský kaňon (Великий Каньйон Криму) je nejhlubším kaňonem na

Ukrajíně, nachází se blízko Jalty. Je tvořen obrovskými balvany, vodopády a divokými řekami, které závisí na počasí a ročním období. V kaňonu je zvláštní mikroklima, díky němuž je zde větší vlhkost, nižší teplota a vegetace roste o 3 až 4 týdny později ve srovnání s okolím. Kvůli této izolovanosti se stal kaňon místem pro teplomilné rostliny.

Pro turisty je uzavřen, dá se navštívit za poplatek a počet návštěvníků je regulován.

Krymská přírodní rezervace (Кримський природний заповідник) je jedna z největších a nejstarších rezervací na Ukrajině. Byla založena v roce 1923 a nachází se blízko města Alušta. Do této přírodní rezervace patří i Karkinitická ornitologická rezervace (Каркінітський орнітологічний заказник). Nachází se zde hora Čatyr-Dag (1 527m) a nejvyšší hora Roman-Koš (1 545 m). Vápencové hory pocházejí z jurského obchodí a mají více než 180 mil. let. Uvnitř rezervace je asi 80 historických a kulturních památek včetně

zkamenělin

pravěkých zvířat.

Vzácné rostliny i

živočichové jsou

představovány

turistům v Muzeu

přírody stejně jako

naučné programy,

o tom jak se

chovat

v přírodních

krajinných oblastech na Krymu a jak co nejvíce zachovat její původní ráz.

Karadaská přírodní rezervace (Карадазький природний заповідник) se nachází na jihovýchodě Krymského poloostrova blízko města Feodosija. Byla vytvořena v roce 1979, a ryší se jedinečným masivem z jurského období s typickými rysy vulkanické činnosti. Sopka Karadag (Вулкан Карадаг) je přírodním muzeem sama o sobě, vyskytují se zde různé druhy kamenů jako například křišťál nebo ametyst. Zaniklý vulkán zde vytvořil rozmanité skalní útvary a v okolní krajině jsou patrné pozůstatky vulkanické činnosti. V průběhu tisíců let se skály zformovaly do zvláštních tvarů. Například v moři stojí skála, která má za svitu slunce zlatavou barvu, proto se jí říká Zlatá brána.

Mys Mart'an (Мис Март'ян) je přírodní rezervace poblíž Jalty. Byla založena v roce 1973 s cílem zachovat přirozený stav přírody v této oblasti, zachránit rostlinstvo, živočichy a zahájit vědecký výzkum. Na mysu se tyčí útesy až 250 metrů nad mořem, zvířata žijí ve svém přirozeném prostředí středomořského klimatu a rostou tady i

vzácné druhy hub.

Arabatská kosa (Арабатська стрілка) se táhne z východního pobřeží Krymu na severovýchod, jde o mělké laguny Syvaš oddělující Azovské moře od Černého moře. Měří 112 km a je z větší části písčité, využívá se hlavně k rekreaci.

4 POZNÁVÁNÍ KULTURNÍCH CENTER A PŘÍRODNÍCH REZERVACÍ JIŽNÍ UKRAJINY

4.1 NÁVRH ZÁJEZDU

Poznávací zájezd spojený s turistikou – Klenoty jižní Ukrajiny

1. – 2. den: Doprava na Ukrajinu přímým autobusem Olomouc – Lvov (592 km), který odjíždí ve 20. 40 a ve Lvově je 8.50, cena jednosměrné jízdenky je 1 300 Kč. Možná prohlídka města. Večer se odjíždí do Oděsy (787 km), vlak odjíždí ze Lvova v 19.14 a přijíždí do Oděsy ráno v 8 hodin. Cena jednosměrné jízdenky 38 €/1 040 Kč (dle aktuálního kurzu). Ubytování.

3. den: Prohlídka města Oděsa – Potěmkinovy schody, Preobraženská brána, Přímořský bulvár, poté rozchod. Dále návštěva Deribasivské ulice, kde se mohou turisté podívat do různých obchodů nebo navštívit jedno z muzeí. Noční město.

4. den: Návštěva Dunajské biosférické rezervace v Oděské oblasti, kde se vyskytuje vzácné rostlinstvo i živočichové. Dunajská biosférická rezervace je v letních měsících otevřená každý den od 10-18hod a nabízí několik okružních jízd. Některé pokračují napříč parkem do Rumunska. Více informací na www.ddbra.ro. Večer přesun do hotelu v Oděse.

5. den: Přesun do města Mykolajiv. Navštívíme Park vítězství, který je největším ve městě. Pak je na programu Mykolajivská astronomická observatoř, nabízející přednášky o astronomii. Otevírací doba: Po-Pá, 8.30-13.00, 13.30-17.00hod, telefon: +380 447 014, www.nao.nikolaev.ua. Odpoledne zoologická zahrada nebo Kinburnská kosa, pro ty, kteří si chtějí oddechnout od města. Nocleh v Mykolajivu. V zoo je otevřeno každý den od 9.00 – 18.00 hodin, vstupné dospělí 30 hřiven, děti 20 hřiven. Trolejbusem číslo 2 nebo tramvají číslo 6,7. Webové stránky: www.zoo.nikolaev.ua. Jak se dostat na Kinburnskou kosu: Z Mykolajivu autobusem do města Očakiv(60min), lodí na kosu (45min), cena 20-30 hřiven.

6. den: Návštěva Regionálního krajinného parku v Mykolajivské oblasti, ve kterém strávíme celý den. Můžete si vyzkoušet rafting, horolezectví a pro ty méně náročné se

zde rozpíná příroda plná vodopádů a nedotčené krajiny. Návrat do Mykolajivu. Více informací o parku na www.7chudes.in.ua

7. den: Ráno přesun do Chersonu. Následuje prohlídka centra města – Památník knížete Potěmkina, Park Lenina Komsomola, Návštěva jedinečného planetária. Prohlídka nočního města. Ubytování v Chersonu. V planetáriu je možné vidět animace o vesmíru, planetách, výstavy i informace a články o J. Gagarinovi. Více informací na www.planetarium.ks.ua.

8. den: Dopoledne Olešské písky – polopoušť s pískovcovými dunami. K Olešským pískům se dá dostat několika způsoby, ale přímo k nim neexistuje žádné spojení. Nejjednodušší je jet z Chersonu do Nové Kachovky a pak si vzít taxi k pískům nebo si půjčit kolo. Vstup je zdarma. Odpoledne Askania-Nova, do které je možné se dostat z Nové Kachovky taxi za 200 hřiven, cesta trvá asi hodinu. Je možné si prohlédnout biosférickou rezervaci, zoologickou zahradu nebo safari. Je otevřeno od 8.00-17.00hod, v ceně základního programu je tříhodinová prohlídka rezervace s botanickou zahradou, pro dospělé je cena 30 hřiven, pro děti 20 hřiven. Safari se musí rezervovat 3 dny předem zvlášť na email: askania-zap@mail.ru a realizuje se v autech nebo na koních v malých skupinkách. Cena safari na koni pro čtyři osoby stojí 400 hřiven. Více informací na www.askania-nova-zapovidnik.gov.ua Přesun do města Záporoží.

9. den: Návštěva města Záporoží s prohlídkou ostrova Chortycja. Na ostrově je možná prohlídka Muzea záporožského kozáctva, vstupné je 18 hřiven pro dospělé a 9 hřiven pro děti. Pořádají se různé tematické exkurze pro turisty, jedna z nich je exkurze o Záporožské Siči, kde si můžete prohlédnout domy kozáků, dozvíte se o jejich životě a zvycích. Exkurze trvá 45 minut a stojí 45 hřiven. Další exkurze je pěší túra podél skalních útesů ostrova, kdy vám průvodce bude vyprávět dávné legendy, nebo můžete zažít exkurzi s názvem Tarasova stezka. Cena je 144 hřiven na osobu. Exkurzí na ostrově je mnoho, určitě si každý vybere, více informací na www.ostrov-hortica.org.ua. Později pro zájemce prohlídka Kamenné mohyly, ojedinělého pískovcového masivu s pozůstatky starověkých kultur. Ke Kamenné mohyle se můžete dostat z města Melitopolu autobusem č. 2, který odjíždí každou hodinu. Rezervace je otevřená každý den od 9.00-18.00 hodin. Vstupné je 10 hřiven, děti 7 hřiven. Muzeum Kamenné mohyly je otevřeno každý den od

9.00-17.00 hodin a vstupné je 5 hřiven dospělí, 3 hřivny děti. Více informací na www.mrr.gov.ua

10. den: Přejezd na Krym. Návštěva města Simferopol – centrum města, rozhod. V odpoledních hodinách přejezd do lázeňského města Jevpatorija. Navštívíme Klášter Dervišu – jediný muslimský chrám na Ukrajině a krásné Karaimské kenasy. Klášter Dervišu je otevřený v létě každý den od 10.00 – 18.00 hodin. Turisté zde mohou nahlédnout do muslimské modlitebny, vidět jak se vyšívá tradiční oblečení muslimů nebo výstavu ozdob a náčiní Dervišu. Další krásou Jevpatorije jsou Karaimské kenasy, vstupné je 12,5 hřiven na osobu bez průvodce, s průvodcem činí cena 25 hřiven. Otevřeno je každý den kromě neděle od 10.00-20.00 hodin. Více informací na telefonu +380 (06569)3-30-35. Ubytování v Jevpatoriji.

11. den: Přesun do Města Sevastopol – prohlídka antických ruin města Chersonesos. Poté se projdeme po nábřeží, kde v moři uvidíme Památník potopeným lodím a Molo hraběte. Zájemci mohou navštívit Chersonéské historické a archeologické muzeum nebo Muzeum Černomořské flotily, které je otevřeno každý den od 10.00 – 17.00 hodin kromě pondělí a úterý. Vstupné je 12 hřiven. Kontakt: (0692) 54-03-92. Ostatním je umožněn volný program. Chersonéské historické a archeologické muzeum je otevřeno každý den od 9.00-19.00 hodin. Muzeum nabízí několik exkurzí. Exkurze mezi ruinami Chersonesos, Starověký Chersonesos a jiné. Kontakt: info@chersonesos.org

12. den: Ráno přejezd do Jalty a procházka po palmovém pobřeží. Později následuje prohlídka Livadijského paláce, do kterého se dá dostat autobusem č. 11. Otevřen je každý den od 10.00 – 17.00 hodin kromě středy, vstupné je jednotné pro všechny 40 hřiven. Více na www.livadia-palace.crimea.com Vpodvečer návštěva Vlačovčeho hnízda neogotického zámku na skále. Z jaltského autobusového nádraží jezdí k Vlačovčímu hnízdu autobus, cesta trvá asi 20 minut. Vstup na zámek je neomezený a zdarma. Více informací na www.lastochka.com.ua. Nocleh v Jaltě.

13. den: Přesun do Alušty. Odpočinek v rekreačním městě Alušta. Pro zájemce celodenní túra do Krymských hor na pohoří Čatyr-Dag, prohlídka jeskyní. K pohoří Čatyr-Dag jezdí z Jalty autobusová linka. K jeskyni vedou turistické značky. Kdo by neměl zájem o prohlídku jeskyní, může pokračovat po turistických značkách na jeden

z vrcholů. Jeskyně Emine-Bajir-Chosar je otevřená každý den od 8.00-20.00 hodin, vstupné s exkurzí činí 60 hřiven. Mramorové jeskyni předchází osmikilometrová túra z vesničky Marmurove, do které jezdí autobus z Jalty. Vstupné v jeskyni je pro dospělé 30 – 50 hřiven, děti 25 hřiven. Nocleh v Aluště.

14. den: Návštěva Krymské přírodní rezervace, která nabízí procházky nedotčenou krajinou středomořského podnebí. Z Alušty jezdí do rezervace autobus. Exkurze je možná pouze s průvodcem v autobusu za 200 hřiven. Zastavuje se na zajímavých místech, v horách, u jezera, když budete mít štěstí, můžete vidět volně pobíhající divoká prasata a lesní zvěř. Nocleh v Aluště.

15. den: Přesun do přímořského letoviska Sudak. Pro zájemce prohlídka Janovské pevnosti, která je otevřena každý den od 8.00-20.00 hodin, vstupné je 50 hřiven pro dospělé a 10 hřiven pro děti.

16. – 17. den: Návrat domů. Doprava místním autobusem do Oděsy. Pak vlakem Oděsa (19.02) – Lvov (7.23). Autobus Lvov (14.00) – Olomouc (23.40).

CENA 12. 600 Kč

Cena zahrnuje: Zpáteční jízdenka klimatizovaným autobusem Olomouc – Lvov, zpáteční vlak Lvov – Oděsa. Průvodce, pojištění léčebných výloh, 12x nocleh v hotelu ukrajinského typu ve dvoulůžkových pokojích s vlastním sociálním zařízením. V ceně je komplexní pojištění (úrazové pojištění, léčebné výlohy, pojištění na storno a pojištění odpovědnosti za škody)

Snídani, polopenzi nebo plnou penzi je možné zajistit si v hotelech individuálně.

Cena nezahrnuje: Vstupy do památkových objektů a přírodních lokalit, stravu. Dopravu místními autobusy na Ukrajině. Příplatky za jednolůžkový pokoj.

Kalkulace pro 1 osobu z pohledu CA nebo CK pořádající zájezd

Doprava (vlak, autobus) na Ukrajinu a zpět (Cena závisí na aktuálním kurzu měny)	4 680 Kč
Ubytování (12 nocí)	5 000 Kč
Pojištění	400 Kč
Přirážka na provoz, zisk, a průvodce (25 %)	2520 Kč
Celkem	12 600 Kč

Cena zájezdu činí 12 600 Kč, z čehož tvoří 25 % přirážka cestovní kanceláře. Ta byla vytvořena ze součtu ceny dopravy, ubytování a pojištění. Například při 15členné skupině pak zisk cestovní kanceláře činí $(2520 \times 15) 37\,800$ Kč.

Tato cena zájezdu je pouze předběžná, vzhledem k tomu, že se tento zájezd prozatím nerealizoval. Výsledná (skutečná) cena se vytvoří po uskutečnění zájezdu, a může se snížit nebo zvýšit.

ZÁVĚR

Ukrajina je země s kulturní rozmanitostí, bohatou na přírodní atraktivity a kulturně-historické památky. Jižní Ukrajina je zajímavá lokalita, nabízí řadu možností a příležitostí v oblasti poznávání, širokou škálu turistických aktivit, kulturních i přírodních zajímavostí. Důležité pro cestovní ruch jižní Ukrajiny je přilákat především zahraniční turisty. Mým cílem bylo charakterizovat a objasnit, že v daných lokalitách můžeme najít potenciál cestovního ruchu. V jednotlivých kapitolách jsem představila oblasti jižní Ukrajiny, významná kulturní místa, a z předkládaného materiálu lze usuzovat, že Ukrajina nabízí širokou škálu přírodního i kulturního dědictví. V kapitole o kultuře ve městech, kde jsem představila z mého pohledu ta nejvýznamnější města jižní Ukrajiny lze vidět, že nabízí nejen zajímavá muzea a památníky. Také je velmi bohatá a jedinečná z hlediska historie proto, že nabízí několik zajímavých pozůstatků řecké i turecké kultury. V kapitole o přírodních zajímavostech jsem rovněž dospěla k závěru, že Ukrajina je atraktivní destinace. Takovou pestrou škálu přírodních masivů, kaňonů, lagun, přírodních rezervací a přímořských lokalit nenajdeme v žádné jiné evropské zemi. V praktické části jsem vytvořila zájezd do těchto oblastí, uvedla jsem možnost i cenu dopravy na Ukrajinu a zpět, cenu ubytování. Podrobně jsem vypracovala itinerář cesty, uvedla informace o ceně vstupného do vybraných lokalit, kontaktech a otevíracích dobách. Na základě shromážděných dat můžeme konstatovat, že informace o cestovním ruchu z ukrajinské strany jsou dobře zpracované, přehledné a přínosné pro potenciální turisty. Uvedený přehled může sloužit lidem, kterým je tato země blízká, a pro ty, kteří by si chtěli udělat obrázek o tom co navštívit a v jaké cenové relaci. Dále jsem dospěla k závěru, že tato destinace není zaostalá a že nabízí spoustu přírodních a kulturních zajímavostí, což dokazuje fakt dobře zpracovaných internetových stránek některých ukrajinských míst, které podrobně líčí obecné informace o lokalitě pro turisty, nebo některé poskytují alespoň email nebo telefon pro zjištění podrobnějších informací. Tuto práci jsem zároveň doplnila o fotografie, abych čtenářům vytvořila lepší představu o místech, o kterých možná ještě neslyšeli. Obecně lidé cestují na poznávací nebo pobytové zájezdy a z předloženého materiálu usuzují, že Ukrajina je natolik rozmanitá, že nabízí vše v jednom, za přijatelnou cenu a relativně blízko. Uvedené informace mohou přispět k lepší prezentaci rozmanitosti kulturního i přírodního dědictví na Ukrajině českým turistům, kteří stále váhají o možné návštěvě této země. Podle mého názoru mají čeští turisté obecně předsudky k Ukrajině, a jsou málo informovaní. To byl také jeden

z důvodů předložit tento druh turistického průvodce jako určitý informační letáček. Také jsem přesvědčena o tom, že lepší propagace a informovanost cestovních kanceláří a agentur by přispěla k rozvoji cestovního ruchu na Ukrajině a doufám, že se tato situace časemlepší a zahraniční turisté budou rádi bez obav cestovat na Ukrajinu, tak jako do jiných evropských zemí.

RESUME

Ця праця має на меті показати головні природні та культурні пам'ятки південної України. Вона поділяється на кілька розділів. У своїй праці я намагаюся дослідити культуру Херсонської, Миколаївської, Одеської, Запорізької області, Крим та пам'ятки, які ми можемо знайти в цих областях.

У першому розділі я пояснюю, чому я вибрала цю тему і коротко розповідаю головну інформацію про Україну. Другий розділ розглядає місцеві пам'ятки південної України. У цій праці розповідається про найбільш привабливі музеї, пам'ятники, площі, храми та інші доміанти міст. У третьому розділі я намагаюся описати природні пам'ятки цих областей. У першу чергу у праці йдеться про біосферні заповідники, парки, природні степи та піщані масиви. У четвертому розділі я створюю письмову туристичну поїздку південною Україною, де виділяю культурні та природні пам'ятки, які я вибрала з двох попередніх розділів. У цьому розділі я детально розповідаю про вартість вхідних квитків, адреси, години роботи відповідних музеїв, замків та інших визначних місць, але в тому випадку коли ця інформація була доступна. Праця також описує можливості транспортного руху в Україні, тривалість поїздки, можливості житла і загальний діапазон цін. Я також надаю інформацію про те, що турист повинен заплатити сам, а що входить у вартість поїздки. У п'ятому розділі цієї праці я коротко підсумовую про те, чому іноземні туристи так мало відвідують південну Україну і також про перспективи цієї туристичної місцевості.

Ця праця фокусується на характеристиках окремих частин південної України, яка щороку приваблює тисячі відвідувачів. Цей факт пояснюється різноманітністю краєвидів, пам'ятками архітектури, культурою та природними дивами. Праця намагається зосередитися на найцікавіших, з мого погляду, місцях, однак увесь південний регіон України пропонує найбільшу різноманітність культурних пам'яток та цікавих місць. Метою цієї праці є опис найбільш привабливих місць для потенціальних туристів, котрі, з точки зору туристичного руху, досить погано представлені в Чеській Республіці. Я також намагаюся спростувати деякі міфи про Україну, як про слаборозвинену та в чомусь небезпечну країну, з відсутністю культурної і природної спадщини, що, на мою думку, є однією з головних причин

чому туристи з Чехії так мало відвідують Україну. Туризм, який Чехія організовує до цієї країни, розвинутий дуже слабо.

У розділі “Культурні пам'ятки в містах” я цікавлюся Херсоном, який пропонує широкий вибір музеїв і пам'ятників. Інше цікаве промислове місто Миколаїв має свій порт і в ньому розташовано більше 58 культурних пам'яток, які допомагають розвивати місто. Цікавим є, наприклад, Музей суднобудування і флоту, єдиний у своєму роді в Україні. Миколаївський зоопарк є одним з найстаріших у Європі. Одеса також є ще одним важливим культурним центром. Вона пропонує різноманітні музеї, пам'ятники і красиві парки. До найвідоміших культурних пам'яток входять, наприклад, Потьомкінські сходи або Приморський бульвар. Запоріжжя є не тільки промисловим містом, але історичною пам'яткою, пов'язаною з козаками та островом Хортиця. Місто пропонує цікаву інформацію і старовинні реліквії з періоду козацтва і є одним з 7 чудес України.

У наступному розділі у праці описуються міста Криму, такі як Симферополь, Севастополь, Керч з фортецею Єнікале та курортне місто Євпаторія, де розташовані красиві Караїмські кенаси. Наприклад, в області Ялти знаходяться кілька важливих, з культурного погляду, архітектурних пам'яток, таких як Лівадійський палац, Ластівчине гніздо та Воронцовський палац. На південно-східному узбережжі півострова розташоване місто та фортеця Судак, яке знаходиться на пагорбі над морем і насправді вражає. В місті Бахчисарай видатною пам'яткою архітектури є ханський палац - колишня резиденція кримських татарів.

У наступному розділі я описую природні чудеса південної України. Наприклад, Олешківські піски є напівпустелею і другим за розміром піщаним масивом у Європі. Ця пам'ятка приваблює туристів з різних країн. Унікальний біосферний заповідник Асканія-Нова є частиною степу, де у дикій природі проживають різні тварини і ростуть рідкісні рослини. Гранітно-степове побужжя в Миколаївській області, яке було внесене до природних чудес України, проходить через мальовничі долини, гірські річки та каньйони. Воно складається з високих скель, островів, степів і лук. Парк підходить як для спортсменів, так і для рафтингу і скелелазіння та приваблює безліч туристів. Кінбурнська коса - широкий пляж з дрібним піском і кристально чистим морем, який знаходиться далеко від

цивілізації. Цей виступ, 40 км в довжину, розташований у 45 хвилинах подорожі на човні від міста Очаків. В Одеській області також знаходиться кілька природних парків, наприклад Національний природний парк Тузловські лимани, котрий розташований в басейні лиманів Тузловської групи на території Татарбунарського району.

Масивні Кримські гори приваблюють нас також своїми печерами. Найвідомішою є Мармурова печера або Еміне-Баїр-Хосар. Кримський природний заповідник є одним з найбільших і найстаріших в Україні. Карадазький природний заповідник розташований недалеко від Феодосії. Парк може похвалитися унікальним природним масивом, котрий сформувався ще в юрському періоді і містить в собі останки вулканічної активності.

Головною метою цієї праці було довести, що Україна є цікавою країною з багатою природною та культурною спадщиною, а слабо розвинений туристичний рух, який здійснюють чеські туристи, обмежений через низьку інформованість і різні забобони. Ця праця може послужити не тільки туристичним буклетом для туристів, які люблять різні екскурсійні тури, але і певною мірою джерелом інформації для тих, хто менш інформований про Україну і для тих, хто хотів би дізнатися більше про цю далеку для них країну і можливо боїться відвідати її. У своїй праці я сподіваюся довести, що Україна є багатою країною, повною невідкритих природних і культурних скарбів, які ще тільки належить знайти.

BIBLIOGRAFIE

1. BLOOM, G.: *Ukraine. Ediz. Inglese*. Lonely Planet, 2008.
2. DROBNÁ, D.; MORÁVKOVÁ, E.: *Cestovní ruch pro střední školy a veřejnost*. Olomouc: Fortuna, 2010.
3. EVANS, A.: *Ukrajina – Turistický průvodce*. Brno: JOTA, 2011.
4. FORET, M.; FORETOVÁ V.: *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. Praha: Grada, 2001.
5. MAGOCSI, R. P.: *A history of Ukraine: the land and its peoples*. Toronto, 2000.
6. PALATKOVÁ, M.: *Mezinárodní cestovní ruch*. Praha: Grada, 2011.
7. RUDENKO, V. P.; TROFYMČUK, O. M.: *Ukrajinskyj pryrodno-resursnyj potencial*. Kyjev: UIDNS, 2000.
8. SERHIJČUK, V.: *Ukrajinskyj Krym*. Kyjev, 2000.
9. STECHUN L. M., *Ukrajina: Korotkyj geograficnyj ohljad*. Charkov: Ranok, 2000.
10. TREUS, V.; KRAMANEKO, V.: *Zapovidnyk Askaniia-Nova*. Kyjev, 1968.

Internetové zdroje

<http://uk.wikipedia.org/wiki/Україна>

<http://uk.wikipedia.org/wiki/Крим>

<http://uk.wikipedia.org/wiki/Одеса>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Ukrajina>

<http://www.ostrov-hortica.org.ua/>

<http://en.stonegrave.org/index>

<http://www.kherson-gid.com>

<http://uk.wikipedia.org/wiki/Херсон>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Askania-Nova>

<http://www.planetarium.ks.ua>

www.askania-nova-zapovidnik.gov.ua